

הַחֶכֶם הַיּוֹמִי

ברכת האילנות

כל ישראל חברים
ALLIANCE ISRAËLITE UNIVERSELLE

החכם היומי

מסורת שאי אפשר לשכוח

החכם היומי הוא מאגר מידע אינטרנטי נגיש על חכמי ישראל בדורות האחרונים ודברי תורתם בנושאים של 'אהבת ישראל', 'צדקה ומרפא', 'לימוד תורה', 'מנהג ישראל', 'מסורת אבות', 'גאולת ישראל', ו'בין ישראל לעמים', בכל יום נלמד דף על חכם אחר, שאותו יום הוא מועד פקידתו.

מאגר המידע מהווה תשתית ללימוד יומי בבתי כנסת, קהילות ובתי ספר. יום ועוד יום נאסוף את אבני הזיכרון שהתפזרו, ונבנה לנו ממנו בניין עדי עד. יסודתו בהררי קודש, וראשו מגיע השמימה.

ויהי רצון מלפני א-לוהי השמיים לקיים לנו את כל חכמי ישראל, קדושים אשר בארץ המה, בכל מקומות מושבותיהם, וזכותם תעמוד לנו בזה ובבא.

חוברת זו היא חלק מסדרת חוברות שיאירו דבריהם של החכמים על אהבת ישראל, לימוד תורה, צדקה ומרפא ועוד.

התחדשות הבריאה בחודשי האביב, קוראת לאדם לצאת משגרת יומו, להתפעל מפריחת האילנות, ולהודות 'שלא חיסר בעולמו כלום' - הכל יש בשפע בעולם, ומה שחסר האדם, מזומן לו אצל חברו, רק אם יהיו באחדות אחת, וזה חי מזה.

'שברא בו בריות טובות ואילנות טובות' - שהאדם הוא חלק ממעשה הבריאה, ואינו נפרד מעולם הטבע, ובטוב העולם נידון, ויש לברך על הטוב, ויש להאמין בטוב כי בטבע האדם טבוע הטוב, וטבע הטוב להיטיב, ורחמיו על כל מעשיו, שכולם בריותיו.

וכל מה שברא הוא 'להתנאות בהם בני אדם' - ואפשר מלשון נאה, שמייפים את בני אדם, ומעוררים את בני האדם ליפות מעשיהם. ואפשר מלשון הנאה, וכך אנו מברכים 'להנות בהם בני אדם', שעתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראתה עיניו ולא אכל, שיש להנות בזה העולם, על-כן אפילו עני, חובת הציבור, שיהנה בזה בעולם.

ונהגו העולם בחודש ניסן לצאת מן העיר כדי לברך ברכת האילנות, וברוב עם והדרת מלך, שהולכים בכנופייה גדולה, במאכל ובמשתה, בשיר ובמזמור. ותיקנו המקובלים לומר סדר ברכת האילנות, שיש בו תיקון לנשמות המתגלגלות בזה העולם, וגם קבלו ליתן צדקה לעילוי הנשמה, ואומרים 'פתח אליהו', וחותרים בקדיש על ישראל.

ובחוברת זו, קבצנו כמה הלכות חכמים בעניין ברכת האילנות, והבאנו סדר הברכה עם תיקון הנשמות, כפי שהובאה בספר 'לשון חכמים' בידי ה'בן איש חי', החכם יוסף חיים, וחתמנו באסיף מתוך 'החכם היומני', מעט מזער מדברי חכמים, הנדרשים בעניין, ויותר ממה שהבאתי לפניכם כתוב שם, ואידך זיל גמור.

אלי ברקת, עורך 'החכם היומני'.

אמר רב יהודה: האי מאן דנפיק ביומי ניסן וחזי
אילני דקא מלבלבי, אומר: ברוך שלא חיסר
בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות
להתנאות בהן בני אדם.

תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף מ"ג, ע"ב

וקבעו ברכה זו לפי שהוא עניין שבא מזמן לזמן,
והוא עניין מחודש, שאדם מברך על עצים יבשים
שהפריחן הקדוש ברוך הוא, והיא בשם ומלכות.

חכם יום טוב בן אברהם, הריטב"א, ספרד-סרגוסה, על מסכת ברכות, דף מ"ג, ע"ב

היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאים פרח, אומר: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם. ואינו מברך אלא פעם אחת בכל שנה ושנה, ואם איחר לברך עד אחר שגדלו הפירות, לא יברך עוד.

חכם יוסף קארו, ספרד-צפת 'שולחן ערוך', אורח חיים, רכ"ו, א'

ישתדל לברך ברכת אילנות בימי ניסן, והמדקדקים מקפידים שיהיה בניסן דווקא, ויהיו שתי אילנות, ויוצאים לשדה לברך. מאוד יתעצם בכוונתו בברכה זו, שהיא לתיקון הנשמות שהם מגולגלות בעצי השדה והעשבים בזמן הזה, ויבקש עליהם רחמים.

חכם חיים יוסף דוד אזולאי, ישראל-ליבורנו 'מורה באצבע', אות קצ"ח-קצ"ט

טוב שיצטרפו כנסיה לשם שמים לברכת האילנות, ויפרישו אחר הברכה שיעור לצדקה בין כולם, כמניין מ"ה, ולא יפחתו כל אחד מג' פרוטות נגד נר"ן, ויאמרו קדיש, והיא עילוי גדול לנשמות.

חכם יעקב חיים סופר, עיראק-ירושלים 'כף החיים', על שולחן ערוך, אורח חיים רכ"ו, ז'

בקשה לברכת האילנות

כפי שהובאה בספר 'לשון חכמים' חלק א', מ"ב, לחכם יוסף חיים

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיה, בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ,
לְיַחְדָּא אוֹתִיּוֹת יו"ד וְה"א בְּאוֹתִיּוֹת וָא"ו וְה"א בְּיַחְדָּא שְׁלִים, בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבְשֵׁם כָּל הַנְּפֻשׁוֹת. וְהַרוּחוֹת וְהַנְּשֻׁמוֹת הַמְּתִיחִים אֶל
שְׂרָשֵׁי נִפְשָׁנוּ רוּחָנוּ וְנִשְׁמָתָנוּ וּמַלְבוּשֵׁיהֶם וְהַקְּרוֹבִים לָהֶם. שְׁמַכְלָלוֹת
אַצִּילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיהָ. וּמַכְל פְּרִי אַצִּילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה
עֲשִׂיהָ. דְּכָל פְּרָצוּף וּסְפִירָה דְּפְרִי אַצִּילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיהָ. הִנֵּה
אַנְחָנוּ בָּאִים לְקִים מִצְוֹת הַבְּרָכָה שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים ז"ל עַל רְאִית אֵילָנֵינוּ
דְּמַלְבְּלֵנוּ, וְיַעֲלֶה לְפָנֶיךָ ה' אֲ-לֹהֵינוּ וְאֲ-לֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּאֵלֵינוּ כְּוִנּוּ
בְּכָל הַכְּוִנּוֹת הָרְאוּיֹת לְכוֹן בַּבְּרָכָה הַזֹּאת וְסוּדוּתֶיהָ, וְתַהֲיֶה חֲשׁוּבָה
וּמַקְבֵּלָה וְרָצוּיָה לְפָנֶיךָ בְּרָכָה זֹאת, לְבָרֵךְ וּלְהַעֲלוֹת עַל יָדָהּ כָּל גִּיצוּצֵי
הַקִּדְשָׁה הַמְּעַרְבִים בְּצוּמָהּ, וְכָל גִּפְשׁוֹת, רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת, הַמְּגַלְגָּלוֹת
בּוֹ. וְאַתָּה הָאֵל בְּמִדַּת טוֹבְךָ, וּבְחֶסֶדְךָ הַגָּדוֹל תֹּאִיר לָהֶם בְּאוֹר פָּנֶיךָ,
וְתִשְׁלִים בְּרוּרָם וְתִקְוָם. בְּרָכֶם טַהֲרֶם. רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ. תְּמִיד גְּמִלֶם:
(יְכוּוִין רֵאשֵׁי תִיבוֹת: בִּט"ר צֵת"ג)

ברכת האילנות

ויהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שבזכות הברכה הזאת אשר נברך יקים בנו מאמר: ראה ריח בני פריח שדה אשר ברכו ה': ונקבל שפע עשר הברכות, בפתוב: ויתן לך הא-להים מטל השמים (חכמה) ומושמי הארץ (בינה), ורב דגן (דעת) ותירש (חסד): יעבדוך עמים (גבורה) וישתחוו לך לאמים (תפארת) הוה גביר (נצח) לאחיך (הוד) וישתחוו לך בני אמך (יסוד), אחריך ארור ומברכיך ברוך (מלכות): יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגאלי: ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ואחר כך יברך הברכה בשמחה ובכוונת הלב:

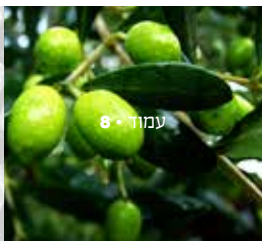
ברוך אתה ה', א-להינו מלך העולם, שלא חסר בעולמו כלום, וברא בו פירות טובות ואילנות טובות, להנות בהם בני אדם:

ואחר הברכה יאמר בקשה זו:

יהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו, שתעלנו בשמחה לארצנו, ותטענו בגבולנו, ושם נקים מצות תרומות ומעשרות וכל מצות התלויות בארץ אשר הנחלת לאבותינו היא ארץ זבת חלב ודבש, ארץ נחלי מים עינת ותהמות יצאים בבקעה ובהר: ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ גית שמן ודבש: כאשר צויתנו בתורתך על ידי משה עבדך:

אנא ה', למען שמך הגדול, הגדל חסדך עמנו וקים לנו את הדבר אשר הבטחתנו על ידי משה עבדך: ונתת גשמים בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרוי: והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם: וקים בנו את הדבר אשר הבטחתנו על ידי ישעיה נביאך: ביום ההוא יהיה צמח ה' לצבי ולכבוד ופרי הארץ לגאון ולתפארת לפליטת ישראל: ונאמר: ובנו בתים וישבו ונטעו כרמים ואכלו פריהם: וקים בנו אשר הבטחתנו על ידי עמוס נביאך: הנה ימים באים נאם ה' ונגש חורש בקצר ודך ענבים במשך הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה: ושבתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים וישתו את יינם ועשו גנות ואכלו את פריהם: וקים בנו אשר הבטחתנו על ידי יחזקאל נביאך: והרביתי את פרי העץ ותנובת השדה למען אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגוים: ונאמר: ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יבול עלהו ולא ייתם פרוי לחדשיו יבפר כי מימיו מן המקדש תמה יוצאים והיה פרוי למאכל ועלהו לתרופה:

א-להינו וא-להי אבותינו, מִלֵּךְ רַחֲמָנוּ רַחֵם עָלֵינוּ, טוֹב וּמִטֵּיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ, שׁוּבָה עָלֵינוּ
 בְּחֶמּוֹן רַחֲמֶיךָ, בְּגִלְגַּל אֲבוֹת שָׁעֲשׂוּ רִצּוֹנְךָ, בְּנֶחֱדָה בִּיתְךָ כְּבִתְחֻלָּה, בּוֹנֵן בֵּית מִקְדָּשְׁךָ עַל
 מִכְנוֹ, הִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ, שִׁמְחָנוּ בְּתַקְוָנוּ, וְהִשָּׁב שְׂכִינְתְּךָ לְתוֹכֵנוּ, וְהִשָּׁב כְּהָנִים לַעֲבוֹדָתְךָ,
 וְלוֹוִים לְדוֹכָנְךָ, לְשִׁירִים וְלִזְמִירָם, וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וְשֵׁם נִעְלָה וְנִרְאָה וְנִשְׁתַּחֲוָה
 לְפָנֶיךָ, בְּשִׁלֵּשׁ פַּעַמֵּי רִגְלֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, בְּכַתּוּב: שְׁלוֹשׁ פַּעַמִּים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל
 זְכוּרְךָ אֶת פָּנֵי ה' א-לֵהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּתֵּג הַמַּצּוֹת וּבְתֵּג הַשְּׂבָעוֹת וּבְתֵּג הַסִּמְנוֹת
 וְלֹא יִרְאֶה אֶת פָּנֵי ה' רִיקָם: אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת ה' א-לֵהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

וּתְמִלֵּךְ אֶתְּהָ הוּא ה' א-לֵהֵינוּ מְהֵרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם
 עִיר מִקְדָּשְׁךָ, בְּכַתּוּב בְּדִבְרֵי מִקְדָּשְׁךָ: יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם א-לֵהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר הַלְלוּהָ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שִׁמְחָתִי בְּאִמְתִּים לִי בֵּית ה' גִּלְגָּל: עֲמֻדוֹת הָיִן רִגְלֵינוּ בְּשַׁעֲרֶיךָ יְרוּשָׁלַם:
 יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֲבָרָה לָהּ יַחֲדוֹ: שִׁשִּׁים עָלָי שְׂבִטִים שְׂבִטֵי יָהּ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל
 לְהַדוֹת לְשֵׁם ה': כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמוֹשֶׁה כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד: שִׁאֲלוּ שְׁלֹם יְרוּשָׁלַם
 יִשְׁלִי אֶהְיֶיךָ: יְהִי שְׁלֹם בְּחִילְךָ שְׁלֹם בְּאַרְמוֹנֶיךָ: לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלֹם בָּךְ:
 לְמַעַן בֵּית ה' א-לֵהֵינוּ אֲבִיקְשָׁה טוֹב לָךְ:

אחר כך יאמרו 'פתיחת אליהו' זכור לטוב, וקדיש על ישראל, גם נכון לומר גם כן הבקשה של עילוי הנשמות.

הבקשה של עילוי הנשמות

רבונו של עולם, קבל באהבה ובכרצון קול רוחות הצדיקים הנראין על גבי שלש חומות של גן עדן, המצפצפים בקולם בצפצפים בכל בקר ובקר, ומשבחים ומפארים את שמך מלכנו ומעתירים עלינו בית ישראל. בדכתיב גם צפור מצאה בית. אָנָּה ה', ענה עתירתם, ותהינה אָזְנֶיךָ קשובות אליהם, ותפלתם שעה ברחמים, ותפלוש עלינו סבת שלומך, ותקננו בעצה טובה מלפניך. ותרממנו ותחנינו חיים ארבים טובים ומתקנים, חיים של שלום, חיים של ברכה, חיים של טובה, חיים של פרנסה טובה, חיים של חלוץ עצמות, חיים שיש בהם וראת חטא, חיים שאין בהם בושה וכלמה, חיים של עשר וכבוד, חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים, חיים שתמלא כל מושאלות לבנו לטובה לעבודתך:

אל מלא רחמים, הגדל חסדך על נפשות ורוחות ונשמות של הצדיקים. ויעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר וזרנם לפניך, לטובה ולברכה לחן לחסד ולרחמים ולשלום. וברחמיך הרבים תגדיל חסדך עליהם, ותמתיק גבורתך עליהם, ותפאר תפארתך עליהם, ותנעים נצחך עליהם, ותפרוס הודך והדרך עליהם, ותאיר ברית שלומך עליהם, ותגלה מלכותך עליהם, ותושיבם בסתר עליון ובצל שדי יתלוננו, ולקץ הימין תעמידם, ומנחל עדניך תשקם. ובצורר החיים תצורר נשמתם, ותשים כבוד מנוחתם, ותלנה אליהם השלום. ותפתח להם שערי אור שבעת הימים, שערי באר מים חיים, שערי גמילות

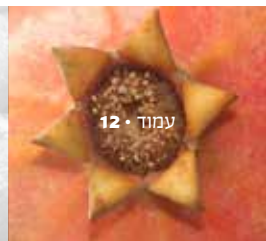
חסדים טובים, שערי דרור, שערי היכלות עליונים, שערי ועד טוב, שערי זהר הרקיע, שערי חדרים מלאים כל הון יקר ונעים, שערי טובה, שערי ירושלים העליונה, שערי כבוד ויקר, שערי לקח טוב, שערי מצח הרצון, שערי געם העליון, שערי סודות האצילות, שערי עץ חיים, שערי פנים מאירות, שערי צרור החיים, שערי קרון פנים, שערי רצון, שערי שביל העליון, שערי תקנה טובה:

אנא ה', חוס ורחמול ורחם ברחמיך וחסדיך על כל נפשות ורוחות ונשמות של ישראל שנפטר מעולם הזה, ברבם טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם (יכוון ראשי תיבות: בט"ר צת"ג). ותהיה מנוחתם כבוד, מנוחת שלום השקט ובטח. ותקים בהם מקרא שכתוב ונחך ה' תמיד והשפיע בצחצחות נפשך ועצמתך יחליץ והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יבוב מימיו:

אבינו אב הרחמן, עשה למען תורתך הקדושה. ולמען שמותיך הקדושים הקתובים בה והרמוזים בה. ולמען זכות אברהם ויצחק ויעקב, ומושה ואהרן ויוסף ודוד, ותחוס ותחמול ותרחם ברוב רחמיך וחסדיך על כל הנפשות ורוחות ונשמות שלא עזרו כח לבא אל מנוחתם. ועל כל נפשות ורוחות ונשמות המוגלגלים בדומם ובצומח ובבעל חי בלתי מדבר ובעל חי מדבר. ואתה האל הנוצר חסד לאלפים בטובך הגדול תשפיע שפע רב להם לאור באור החיים, ותתן להם כח ועזר ואמץ שיתבררו ויתקנו פראוי, ובאור פניך תשלים ברוחם ותקונם במהרה, ותצילם מפל צר ואויב ומקטרג, ועמדו מליצי יושר להמליץ טוב עליהם. ותעשה עמהם חסד כי כן דרכך לעשות חסד חנם בכל דור ודור:

אָנא בָּכַח. גְּדוּלַת יְמִינֶךָ. תַּתִּיר צְרוּרָה: (אב"ג ית"ץ)
 קָבַל רֶנֶת. עֶמֶךְ שֶׁגָּבְנוּ. מִהָרְנוּ נוֹרָא: (קר"ע שט"ן)
 נָא גְבוּר. דּוֹרְשֵׁי יְחוּדֶךָ. כְּבַבַּת שְׁמֶרֶם: (נג"ד יכ"ש)
 בָּרַכְם מִהֶרֶם. רַחֲמֵי אֲדִקְתֶּךָ. תִּמְיֵד גְּמִלָּם: (בט"ר צת"ג)
 חֲסִין קְדוּשָׁה. בָּרַב מוֹבֵךְ. נִהַל עֲדַתְךָ: (חק"ב טג"ע)
 יַחֲיד גֵּאָה. לַעֲמֹךְ פִּגְהָה. זֹכְרֵי קֹדְשֶׁתְךָ: (יג"ל פז"ק)
 שְׁוַעֲתָנוּ קִבֵּל. וְשִׁמְעַע צַעֲקָתָנוּ. יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת: (שק"ו צי"ת)
 בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

אָנא בַּחֲסָדִים גְּדוּלִים, יֵאִיר תַּפְאֶרֶת צְדִיק: (אב"ג ית"ץ)
 קוֹיְנוּ רָצוֹן עֲלִיוֹן, שֶׁל מַעֲמִים נִקְדּוֹת: (קר"ע שט"ן)
 נִקְוָה גְּדֻלוֹת דּוּדִים, יוֹשֵׁלֶם כְּתָר שְׁלֶהֶם: (נג"ד יכ"ש)
 בָּאוּר טַפַּת רָהֶם צְדִיק תִּמְיֵם גְּדֻלָּנוּ: (בט"ר צת"ג)
 חֲלִינוּ קוֹיְנוּ בְּרַכַּת טוֹב גָּעַם עֲלִיוֹן: (חק"ב טג"ע)
 יִתְמַתְקוּ גְבוּרוֹת לְעוֹרֵר פְּעוּלַת זֶוּג קְדוּשָׁה: (יג"ל פז"ק)
 שְׁבִיל קֹדֶשׁ וִיסוּד צְדִיק יִהְיוּ תַּמִּימִים: (שק"ו צי"ת)
 בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

השם אדם הוא מלשון אדמה, שממנה נוצר. וזה מחייב את הבן אדם, שהנה: כמו שהאדמה מוציאה אל הפועל, מגדלת אילנות וצמחים העושים פירות - כך התביעה מהאדם שיוציא פירות מן הכוח אל הפועל.

חכם מסעוד ריווח, מרוקו-שלומי, 'זיכרון אשר', עמוד צ"ו

עניין הפירות, שקידתן פריחתן ובישולן, ולבסוף כמישתן וייבושן, רומזות לאדם, 'כי האדם עץ השדה'. אשר על כן, האדם משנולד פורח ומשגשג ומתבגר, ועוברים עליו תקופות: עלייה, עמידה וירידה, ולבסוף מובא לקבר, ומצטמק ומתייבש, ונהפך כאבן שאין לו הופכין. לכן, במה יתגאה האדם, אפילו יגיע ראשו לשמיים, ובין כוכבים ישים קינו, סוף סוף אחריתו להיטמן בבטן האדמה כשורש האילן.

חכם דוד אלעזרוף, בוכרה-תל אביב, 'אמרי דוד', עמ' י"א

וידענו שכל הנשמות מאילן אחד פורחות ... וכל המקובלים מסכימים על זה: 'שכל ישראל גוף אחד הם, ונשמתן ממקום הייחוד נחצבה, ועל זה אמרו כל ישראל ערבים זה לזה'. ... וקיבלתי בסוד זה המאמר ... כי לא תשיג שום בית יעקב השלמות הגמורה, אם לא ישתלמו כל הנשמות. והדין נותן, כי כולם נפש אחת.

חכם יצחק אבוהב דה-פונסקה, פורטוגל-אמסטרדם, 'כתבי רבינו יצחק אבוהב', כרך א', סימן ח'

‘והוא עומד עליהם תחת העץ’ - שכל דברים שמחדש הצדיק, בין בסוד, בין בפשט, אז נשמתו למעלה אומרת חידושיו שמחדש, והצדיקים שמחים בו, ומעלים אותו הצדיקים, ויושב עמהם, ונהנה מזיו השכינה. ... הוא והם תחת העץ, הוא אילן החיים.

חכם אלעזר הלוי, מרוקו-מראכש, פקודת אלעזר, דף ע"ג

כמו האילן הנטוע, שאף על פי שיש לו למעלה ענפים הרבה - נפרדים זה מזה, מכל מקום מלמטה - הם שורש אחד. וכמו כן ישראל אפילו שהם נפרדים זה מזה, מכל מקום נחשבים לגוף אחד, ולשורש אחד.

חכם דוד הכהן אל מג'ריבי, ג'רבה-תטאווין, קול דודי, דף ח' ע"ב

שלא ימהר האדם לקפוץ למדרגה גדולה בפעם אחת, אלא מעט מעט בהדרגה ... וזהו: ‘והיה כעץ ... אשר פריו יתן בעתו’ - כמו האילן שהוא עושה בכל שנה פירות, מעט מעט, בעתו, עד שמצטרף לחשבון גדול.

חכם דוד שלמה אייבשיץ, אוקראינה-צפת, מגילת מסתרים, דף ט"ו ע"א

לעילוי נשמת חכמי ישראל

דע שמנהגינו להדליק נר נשמה לכבוד הצדיקים

ולעילוי נשמתם, שנאמר נר ה' נשמת אדם.

ומה טוב להוסיף מאור התורה על אור הנר,

שנאמר נר מצווה ותורה אור.

ומה טוב להרבות מתורת הצדיק ביום פטירתו,

שאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי

כל תלמיד חכם, שאומרים דבר שמועה מפיו

בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר.

ואף אם כל השמים יריעות, וכל בני אדם

לבלרים, וכל היערים קולמוסים,

איננו יכולים לכתוב מה שלימדו רבותינו. אך

טוב מעט לצדיק, ובזכות תורתו הקדושה,

ובזכות הלימוד שילמדו ישראל בשמו, ביום

פטירתו, הקב"ה ישים חלקנו עמהם,

ולעולם לא נבוש כי בקב"ה בטחנו, ועל חסדו

הגדול באמת נשענו,

ומה רב טובך אשר צפנת ליראך.

החכם היומי • ברכת האילנות

אלי ברקת, מנכ"ל, כל ישראל חברים

בית כל ישראל חברים בית ספר חקלאי מקווה ישראל חולון 5891000
טלפון. 072-2566671 • פקס. 072-2566690 • www.kiah.org.il